

Frederik Bajers tale ved Kvindesagskongressen

Taler

Fredrik Bajer
Folketingsmedlem for Venstre

Dato

17. juli 1889

Sted

Paris

Omstændigheder

International kvindesagskongres

Borgerlig dansk Lovgivning om Kvinden

Mine Damer og Herrer!

De venter et Overblik over den borgerlige danske Lovgivning med Hensyn til den mindreaarige Kvinde, til Hustruen, til Moderen og til den næringsdrivende Kvinde. Undskyld, om jeg skuffer Dem i Deres Forventninger! Tillad mig i alt Fald at følge den kronologiske Orden! Saaledes vil De lettere lægge Mærke til Udviklingens Retning i denne Henseende.

I Danmark begynder den nyere Tids KvindesagsBevægelse med Aaret 1850. En helt ung Pige - ung, smuk og aandrig – har begyndt den. Matilde Fibiger var endnu ikke 20 Aar gammel, da hun skrev, i Form af 12 Breve, en lille Roman: Klara Rafael. Hun er saa at sige den danske Kvindesags Jeanne dArc. Det er den store tyske Digter Schillers Heltinde, "Die Jungfrau von Orleans", som er hendes Ideal. Denne lille Bog, "Klara Rafael", gjorde i den Grad Lykke, at den blev Begyndelsen til en lang literær Fejde, – en Fejde, hvori de bedste danske Forfattere, baade mandlige og kvindelige, i 1851 tog Del. Jeg har udgivet en Bog om denne mærkværdige Fejde, hvori man behandler, eller i det mindste berører, næsten alle Kvindesagens Fremtids-Spørgsmaal. Men min Bog udkom først syv Aar efter Matilde Fibigers Død. Hun døde 1872, kun 42 Aar gammel. Den, som gaar i Spidsen for ny Fremskridts-Idéer, sejrer ikke, men falder. Vi, som overlever, høster Frugterne deraf. Men lad os altid ære vor danske Jeanne dArc!

Klara Rafaels Breve eller den Kamp, for hvilken de vare Udgangspunktet, har ogsaa haft Indflydelse paa den danske Rigsdag, - det tror jeg sikkert; thi faa Maaneder derefter udkommer en Lov, som giver Familjemoderen større Myndighed. Det er imidlertid kun Lovens Grundsætning, som betegner Fremskridtet. Loven har kun Hensyn til Ægteskaber, i hvilke Ægtefællerne er af forskellig Religion. I dette Tilfælde er Ægtefællerne ligestillede med Hensyn til Valget af den Religion, hvori deres Børn skal opdrages. Nogle Aar senere (1857) erklærer en Lov Kvindens Myndighed med det fyldte 25de Aar eller samme Alder, som endnu er Mandens Myndighedsalder, en Alder, som burde nedsættes, eftersom næsten alle andre civiliserede Stater har 21 Aar. Sidste December Maaned har Folketingsmand Lauridsen og jeg i Danmarks Folketing fremsat et Lovforslag, som bestemmer, at Myndigheden skal for begge Køn indtræde med det fyldte 21de Aar, ogsaa for gift Kvinde; thi Loven af 1857 er kun anvendelig paa ugift Kvinde.

Det samme gælder Bestemmelsen i en stor Lov fra samme Aar om Retten til at drive Handel og Haandværk. Den Artikel, som har Hensyn til Kvinden, gælder kun ugift Kvinde. Hidtil har den gifte Kvinde udgjort en Enhed med sin Mand. Formuefællesskab er den almindelige Regel, dersom der ikke er sluttet Ægtepagt, som gør Undtagelse derfra. Den ugifte Kvinde raader over alt, hvad hun ejer, som om hun var en Mand; men dersom hun gifter sig, er det hendes Mand, som raader derover. Det har imidlertid lykkedes mig at faa vedtaget en Lov, som gør en i Princippet mærkværdig Undtagelse derfra: endog i Tilfælde af Formuefællesskab raader gift Kvinde over alt, hvad hun erhverver ved selvstændig Virksomhed. Hun behøver ikke at bede sin Mand om Tilladelse til at indsætte i en Sparekasse eller udtage deraf, hvad hun har erhvervet ved sit eget Arbejde. Det er Loven af 5/7 1880, der gør denne Undtagelse.

I Løbet af sidste Rigsdagssamling har jeg i Folketinget fremlagt Lovforslag, som sigter til at udvide Bestemmelserne af 1880 saaledes, at de blive anvendelige ogsaa paa hvad Hustruen besidder inden Ægteskabet og paa hvad hun erhverver under dette ved Arv osv. Endnu har disse Bestræbelser ikke baaret Frugt. Det er den store engelske Lov af 1882, som er vort Ideal i den Henseende. Jeg vilde ønske, at den var hele Verdens Ideal, hvor denne vigtige Reform endnu ikke er gennemført; thi, naar jeg undtager alene nogle amerikanske Staters Lovgivning og - efter Bogstaven i alt Fald maaske den russiske Lovbog - kender jeg ingen Stat, hvor Ægtefællers Ligestillelse med Hensyn til Raadigheden over deres

Formue er saa fuldkommen som i Følge "Married womens property act", den engelske Lov af 1882. Og jeg har undersøgt de fremmede Lovgivninger, inden jeg fremsatte mit Lovforslag i den danske Rigsdag. Frugten af mine Undersøgelser findes i denne Bog, hvoraf jeg herved beder Wolska-Bogsamlingen modtage dette Exemplar.

Jeg kunde tilføje meget, men jeg har allerede nævnt det væsentligste. En anden Afhandling, der netop er kommen fra Danmark, vil sige Dem mere om flere af de Punkter, som jeg kun har berørt. Dersom De spørger mig, mine Damer og Herrer, hvilke de danske Reformvenners Forhaabninger er, - saa vil jeg svare: Engang vil vi sejre, men det vil vare længe endnu. Vort Landsting er meget konservativt, næsten reaktionært. Ogsaa Folketinget er temmelig konservativt, naar det gælder Reformen i Privatretten. Men Folketinget staar i Opposition til Landstinget. Naar hint ser dette forskaste et Lovforslag den ene Gang efter den anden, begynder det at tænke: den Lov maa dog indeholde nogle virkelige Fremskridt. Saaledes gør det danske Landsting Fremskridtet samme Tjeneste, som en Sluse gør et Skib: idet Landstinget hæmmer Fremskridtet, bringer det med det samme den offentlige Menings Bølger til at stige; og paa den har Folketinget større Indflydelse. Naar Fremskridtets Skib er hævet indtil en vis Højde, maa Slusens Porte aabne sig og give Fremskridtet frit Løb. Det er i dette Haab, at vi i Danmark arbejder paa at reformere den borgerlige Lovgivning om Kvindens Rettigheder.

Kilde

www.kvinfo.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Kvindebevægelsen, Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/frederik-bajers-tale-ved-kvindesagskongressen>